

22.09.2013- Westerkerk-Amsterdam- Lukas 2.
(De twaalfjarige Jezus in de tempel.)

GEMEENTE,

Van de jeugd van Jezus weten wij bijna niets. Hij wordt geboren, hij wordt meegenomen naar Egypte uit angst voor Herodes en opeens is hij op weg naar Jeruzalem

Wat gaat de tijd snel en hoeveel veranderingen vinden plaats in ons korte leventje: zo lig je in een kribbe en zo ben je in gesprek met leraren van de tempel; de tijd gaat zo snel...zo krijg je een baby in je armen – eentje van je zelf of eentje in de familie - en voor dat je het weet kan het praten en lopen; en als daar net aan gewend bent gaat het naar school en krijgt een wil van zichzelf, begint geheimen voor je te krijgen, spreekt je tegen, en je begint je het proces van *loslaten*.

Want daar gaat dit verhaal over. Het is een Mariaverhaal, net zozeer als een Jezusverhaal. Maria moet loslaten.

Haar 12 jaar oude zoon, zelfs in het midden oosten waar kinderen vroeger volwassen worden, toch nog bijna een kind wordt geacht de wet van Mozes te kennen en zijn eigen weg te gaan.

Maria moet haar zoon voor een deel loslaten; Jezus moet voor een deel zijn vader en moeder loslaten.

Dat klinkt als een open deur. Zo zit het leven nu eenmaal in elkaar, maar heel eenvoudig is het niet..

Je bent er een leven lang mee bezig: je laat je grootouders los, voor je het weet laat je je ouders los , de plekken van je jeugd, veel van je vrienden, het bed van je dromen. Je vindt het heerlijk om je eigen gang te gaan maar je mist wie en wat je losliet voor de rest van je leven.

Loslaten als afstand nemen – het kleine loslaten - , zoals in het verhaal van vanmorgen is al lastig genoeg. Moeten loslaten omdat de dood een rol speelt - het grote loslaten - is vaak onverdragelijk;

En zeker als het je van dichtbij overkomt.: het loslaten van je ouders en wanneer het gebeurt: het loslaten van je partner, in het ergste geval het loslaten van je kind. Onverdragelijk.

We begrijpen het dan ook best dat mensen niet kunnen loslaten; dat we krampachtig vasthouden aan wie of wat er niet meer is, zoals er zelfs mensen zijn – en meer dan je denkt - die na al die jaren de grote oorlog niet kunnen loslaten.

Spoken bestaan! Het zijn de gestalten van wie we niet konden loslaten. En wie gelooft er niet een klein beetje in spoken?

Lukas verwerkt het allemaal in zijn verhaal over het kind Jezus in de tempel. Hij vertelt over de bezorgdheid van Maria, haar angst om het losgemaakte kind, over het zwijgend zoeken van vader Jozef, de bijna kribbige opmerking van Jezus tegen zijn moeder – *Waarom liepen jullie te zoeken, je wist toch dat ik naar mijn verborgen vader moest?* – en Maria wist in haar hart dat hun zware tijden wachten: een grimmige strijd met diezelfde mannen uit ons verhaal, die hem als 12 jarige zo veel belovend vonden, het leven van een geliefd en gehaat man; er zou een zwaard door haar ziel gaan, werd haar voorspeld, dat is een heftig beeld: een martelaarschap wellicht?

We kennen het hardverscheurend beeld van de Pieta, de moeder die haar dode zoon moet loslaten: het is honderdduizend keer afgebeeld en het ontroert iedere keer weer.

Maar er is ook een andere kant aan loslaten. Het betekent ook: volwassen worden, het onvermijdelijke proces om jezelf te worden. Jezus gaat nog terug naar zijn ouders, naar zijn moeder vooral. Hij blijft haar gehoorzame (van 'horen') zoon zoals Lukas fijntjes opmerkt, maar het proces van losmaking is begonnen en over een paar jaar zal hij ergens op een bruiloft zeggen: *Moeder wat heb ik me jou van doen?* En als ze probeert hem weer onder haar hoede te nemen, nog harder: *wie is mijn moeder? Iedereen die de wil van mijn hemelse vader doet, is mijn moeder, mijn broer en mijn zuster...*

Lukas vertelt het verhaal ook omdat hij weet dat mensen – dat wij, bedoel ik – loslaten vaak alleen maar als verlies zien.

Hij laat zien dat ieder verlies ook de uitdaging vebergt om sterker te worden, om nieuwe ouders en zussen en broers te vinden en die te koesteren, om herinneringen uit te zuiveren aan wie of wat ooit een deel van onszelf was. Loslaten is ook om het aan te durven met herinneringen te leven je geschiedenis te ziften, om eruit te nemen wat voor de rest van je leven nodig is, je te bekeren van wat er uit ons verleden moet worden opgeruimd. Volwassen worden betekent de moed op brengen om van je verleden te leren, als mens maar ook als volk. Veel van wat wij koesteren moet worden gewikt en gewogen, als we leren om onze zelfstandigheid met nieuwe mensen om ons heen te versterken.

Lukas vertelt ons dat Jezus vanuit het kleine kringetje van zijn ouders en hun dorpsgenoten het gesprek aan gaat met nieuwe leraren. Hij leidt het leven van Luisteren en Antwoorden Zoeken. Ook en juist met de leraren. Niet om wat zij weggen als zoete koek aan te nemen maar met hen het spel van vraag en antwoord te spelen.

Hij gaat niet als een soort kindevangelist staan preken. Hij pretendeert niet alle antwoorden te hebben of zelfs alle vragen te kennen. Nog voor hij volwassen wordt leert hij de kunst van het dialogisch leven -om het maar eens deftig te zeggen-.

Hij luistert en hij vraagt. Hij luistert naar vertrouwenwekkende verhalen en hij vraagt onmogelijke dingen.

Hij vraagt wat God eigenlijk met ons voorheeft en hij weegt de antwoorden. Kunnen wij God zien? Nee!. Kunnen wij God kennen? Ja! Kunnen wij leven zonder te veranderen? Nee! Gaat God met ons mee? Ja. Haat God de zonde? Ja! Haat God de zondaar? Nee! Laat God ons los? Dat zou je vaak denken, maar /ja nee! Hij laat ons los om het met andere mensen te leren. Is Hij er dan niet? Jawel, maar Hij geeft ons vrije teugelruimte. Hij laat ons wel los, maar Hij leert ons om in gesprek te gaan en te blijven, ook met Hem.

Dat soort vragen.

En van die onvermoede inzichten.

Laat God ook los?

Jazeker. Hij heeft zijn zoon losgelaten zodat wij hem zouden leren kennen als een mens zoals de mens bedoeld was. En nee, Hij reist mee in het gesprek en de herinnering.

Terwijl zijn ouders naar het kind op zoek zijn, zit het kind volwassen te worden. En iedereen om hem heen, dat ongelijke groepje van oude leraren en een bijna volwassen kind, beseft: hier is inzicht en wijsheid voorhanden. Hier worden mensen geboren zoals de schepper hen bedoeld heeft.

Dat vindt plaats in de tempel. Dat is niet zo gek want daar hebben wij die dingen voor tempels en synagogen en kerken zijn er om ons te oefenen in het *luisteren en vragen* naar de dingen die er echt toe doen. We zitten hier niet om spelletjes te spelen wie er gelijk heeft en wie niet, of wie de macht heeft en wie niet.

Wij zitten hier om ons te oefenen in het loslaten van wat losgelaten moet worden, met behoud van herinneringen en moed om door te leven. En we horen over God, die zijn zoon loslaat en die daar verdriet om heeft en toch weet dat het goed is.

Voor die oefening van het loslaten, van het mens- worden wordt ons leefkost – voedsel voor onderweg - aangeboden. Wij krijgen kostbare en *betrouwbare* verhalen mee die wij kunnen uitmelken tot op hun voedingswaarde; herinneringen aan hele gewone feilbare mensen, die ons hebben geleerd om altijd op nieuw te *vertrouwen*, verwachten en lief te hebben en wij krijgen mensen mee om dat er mee te doen en vooral elkaar te *zorgen*.

(NB.vertrouwen, verwachten en zorgen of zoals Paulus dat noemde, geloof, hoop en liefde).

En daarom vieten we zo meteen haastig de eucharistie - het avondmaal, zoals de vaders dat noemden -, een klein stukje brood met een paar druppels wijn, die we elkaar aanreiken om ons te herinneren hoe dat joch van twaalf uit ons verhaal opgroeide tot onze Meester, die ons wil dienen, leren vergeven en desnoods onze vieze voeten te wassen. En hoe wij dat dankbaar aanvaarden en die oefening willen meemaken.

Amen.